

Ljubljana, 4. oktober 2013

POSLANICA OB TEDNU OTROKA 2013

KAKO JE BITI OTROK V DANAŠNJI DRUŽBI?

Na letošnjem, 23. nacionalnem otroškem parlamentu so otroci med osmimi temami parlamentov v tem šolskem letu, ki so jih predlagali sovrstniki iz vseh slovenskih regij, izbrali temo Razmere v družbi. Zveza prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) je sledila njihovi izbiri in temo letošnjega tedna otroka nasloвила Kako je biti otrok v današnji družbi?

Na to vprašanje lahko prepričljivo odgovorijo le otroci: le oni imajo izkušnjo današnjega otroštva. Odrasli se otroštva le spominjamo, oni pa ga vsakodnevno živijo v vsej barvitosti, v vseh odtenkih veselja in sreče, raziskovalne vneme in ustvarjalnega zanosa. Vendar mnogi živijo svoje otroštvo v pomanjkanju, z bojznijo, strahom in tesnobo, ki največkrat spremljajo zanje neugodne družinske in družbene razmere. Sprašujejo se, zakaj.

Odrasli znamo na večino otroških vprašanj odgovoriti brez zadrege. Ne znamo pa jim dovolj prepričljivo pojasniti, zakaj so se lahko otroci nekoč kopali v rekah in jezerih, zdaj pa se to ne sme, zakaj se včasih zaradi onesnaženega zraka ne morejo gibati na prostem ali celo oditi v šolo, zakaj je sosedov fant venomer sam doma in zanj nihče ne skrbi, zakaj sošolčevi starši nimajo službe in so doma vsi tako žalostni in, kakor pravijo, tudi lačni, zakaj je sošolko zbil avto na prehodu za pešce, zakaj nima računalnika in mobitela tako kot drugi, zakaj nekateri lahko prejema mladinske revije, ona pa ne, zakaj ni denarja za plačilo priljubljene interesne dejavnosti, zakaj je eden izmed staršev pogosto pijan in nasilen, zakaj umirajo otroci po svetu, zakaj ...

Odrasli jim moramo odgovoriti tudi na manj prijetna, vendar nadvse tehtna vprašanja, ki so neposredno in včasih celo usodno povezana z otrokovim življenjem danes in jutri. Nismo jim dolžni le pojasnil, temveč neposrednih dejanj, ki bodo prispevala k bogatejšim, varnejšim in spodbudnejšim pogojem odraščanja, šolanja, zgodnejšega osamosvajanja in zaposlovanja. Odrasli nimamo pravice osiromašiti planet ter zapustiti mrtvo pokrajino in le iz plastenk dosegljivo pitno vodo. Če sledimo besedam nekega indijskega poglavarja, smo si Zemljo izposodili od otrok in vnukov. Žal pa na otroška pleča že danes prelagamo bremena svojih dejanj in dolgov, za katere bodo morali prav oni plačevati še dolgo v prihodnosti. Takšno ravnanje današnjih generacij je nepravilno do prihodnjih generacij in povsem nesprejemljivo.

Otroci imajo že danes pravico do življenja in razvoja, ustrezne prehrane, stanovanja, razvedrila in igre, zdravstvenih storitev ter kakovostnega in brezplačnega šolstva. Otroci ne morejo in ne smejo čakati na uresničevanje pravic, ko bodo za to ustrezni družbeni in materialni pogoji.

Zaščititi jih moramo pred vsemi oblikami telesnega ali duševnega nasilja, poškodbami ali zlorabami, zanemarjanjem ali malomarnim ravnanjem, trpinčenjem ali izkoriščanjem. Konvencija OZN o otrokovih pravicah je zgodovinsko določila, da ima otrok izvirne pravice, in ne njihovi starši ali skrbniki v imenu otrok. In to brez diskriminacije zaradi kakršnih koli osebnih okoliščin, kot so spol, jezik, veroizpoved, politično ali drugo prepričanje, narodno, etnično ali družbeno poreklo, premoženje, invalidnost, rojstvo ali katera koli druga okoliščina otroka, njegovih staršev ali zakonitega skrbnika.

Storimo vse, kar je v naših močeh, da ohranimo visoko raven in kakovost zadovoljevanja otrokovih potreb in interesov. Ne dovolimo zniževanja ravni vsakovrstne zaščite in glasno zahtevajmo pravično, solidarno in občutljivo družbo, v kateri bo vsak otrok spoštovan in ljubljen. Tako bo čedalje manj otroških vprašanj, na katera odrasli ne bomo znali odgovoriti.

V ospredju pogovorov mladih parlamentarcev in parlamentark na letošnjih otroških parlamentih v šolah, občinah, regijah in na nacionalnem otroškem parlamentu bodo tovrstne in mnoge druge teme. Prisluhnimo jim. Pravico imajo biti slišani in upoštevani ob sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Če otroke in njihova vprašanja, interese in potrebe jemljemo resno, potem jim mora biti dana možnost, da izrazijo svoje poglede, oblikujejo svoje mnenje in tudi sami sprejemajo odločitve, ki se nanašajo na njihovo življenje. Naši dolžnost in odgovornost pa sta, da izraženo upoštevamo pri sprejemanju odločitev, ki bodo v otrokovo največjo korist.

Vlasta Nussdorfer,

varuhinja človekovih pravic

Darja Groznik,

predsednica ZPMS

